

Ο στρατηγός Μακρυγιάννης για το κίνημα της 3ης Σεπτεμβρίου 1843

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

Μίαν ημέρα τον Άγουστον μήνα τα 1843 ανταμώνω τον Καλλέργη εις το παζάρι, του λέγω Καϊμένε Καλλέργη, σε τόσους αγώνες της πατρίδας κιντυνέψαμεν και ήμαστε ως αδελφοί τώρα ούτε με γνωρίζεις, ούτε σε γνωρίζω. Επιθυμούσα ν' ανταμωθούμεν μίαν ημέρα. -Μου λέγει, το δείλι έρχομαι εις το σπίτι σου κι' ανταμωνόμαστε». Σηκώθη και ήρθε. Μπήκαμεν εις ομιλία δια τα δεινά της πατρίδας. Τότε αγροικηθήκαμεν σε όλα μείναμεν σύνφωνοι και τον όρκισα.

Όμως δεν το' 'δειξα τον όρκο με τις υπογραφές, ότι έχει σκέσες ξένες. Μείναμεν σύνφωνοι να μιλήση και τους Σπυρομήλιου ν' ανταμωθούμεν. Έρθε την άλλη ημέρα, μιλήσαμεν και μ' αυτόν τον καλόν πατριώτη ήταν δοικητής εις το Σκολείον

των Ευελπίδων. Μείναμεν σύμφωνοι ν' ανταμωθούμεν και οι τρεις εις το Σκολεῖον. Μίλησα με τον Καλλέργη, πήγαμεν εις το Σκολεῖον και ξηγήκαμεν οι τρεις. Τους πήρα και πήγαμεν εις την εκκλησιά και την ἄλλη ἡμέρα μείναμεν σύμφωνοι ν' ανταμωθούμεν εις του Μεταξά και μ' ὅλους τους ἄλλους.

Αφού ανταμωθήκαμεν ὅλοι, ἐκρίθη εὐλογον να μη μαζωνώμαστε πολλοί να μιλούμεν, να μην προδοθούμεν να εἶναι ο Μεταξάς, ο Καλλέργης κ' ἐγώ να σκεδιάσωμεν πότε θα γένη το κίνημα κ' ἐκρίναμεν εὐλογον και οι τρεις να κινηθούμεν τις δυο Σεπτεβρίου. Να συνάξω ἐγώ ανθρώπους εις το σπίτι μου το βράδυ και ν' αρχίσω τον ντουφεκισμόν τότε να βγῇ ο Καλλέργης με το ἱππικό κι' ο Σκαρβέλης με το πεζικό προς καταδίωξιν ἐμένα και να μπλοκάρωμεν συγχρόνως το Παλάτι.

Μείναμεν σύμφωνοι εις αὐτό και να 'νεργήσῃ καθένας τα χρέη του. Εγώ πήγα εις το σπίτι μου, σύναξα πολλούς ανθρώπους και τους ὀρκίζα, καθώς και τους 'πιτρόπους της εκκλησίας -την ὥρα ἐκείνη την νύχτα, οπού θ' ἀκούσουνε τον ντουφεκισμόν, να βαρέσουν τις καμπάνες να πάρουν χαμπέρι οι πολῖτες, να ξυπνήσουνε. Εἶχα βάλη εις τον ὅρκον τον Καλλεφουρνά, ὅτι τον εἶχα στενόν φίλον, κι' αὐτός ἐπήγε εις τον Μεταξά κι' ἄλλους και εἶπε ὅτι τον ὀρκισα και πρόδωσε και τις υπογραφές.

Εγώ ὅσους ἤξερα οπού δένουν συμφέροντα με τους ξένους και με τους διαφταρμένους τους ἐδικούς-μας, ἢ πολιτικοί ἢ στρατιωτικοί, δεν τους ἔλεγα τον ὅρκον, μήτε τις υπογραφές κάθε-ενοῦ το 'λεγα το κέφι του και συμφέροντα της μερίδας του και ντόπιων και ξένων. Χάρις-εις την γνώση του Μεταξά μίλησε με τον Καλλεφουρνά και μ' ὅσους ἄλλους εἶχε μιλήσῃ ο Καλλεφουρνάς και πρόφτασε αὐτό το κακόν. Ἦρθαν και 'σ ἐμένα ἄλλοι και μου εἶπαν αὐτό του Καλλεφουρνά τους εἶπα κι' αὐτεινών ἄλλα και τους ἡσύχασα να μην μαθευτή το μυστικόν και διακοπούμεν.

Αφού με πρόδωσε ο Καλλεφουρνάς, πρῶτος μου φίλος, οπού τον ἀνάστησα εις την Αθήνα κ' ἐξ-αιτίας του διχονοιεύτηκα με τους σημαντικούς Αθηναίους διατί να τον 'περασπίζωμαι, τότε φοβώμουν να βάλω κι' ἄλλους σημαντικούς Αθηναίους. Τότε μιλῶ του Καλλεφουρνά -έκανα ὅτι δεν γνωρίζω τίποτας του λέγω: Καμμιά ἡμέρα, αν μάθης και κλειστώ ἐγώ μέσα, εσύ να 'θουσιάζης τους κατοίκους» και μείναμεν σύμφωνοι εις αὐτό. Ἐστειλα κι' ανθρώπους ν' ἀνάβουν φωτιές μεγάλες εις τα ψηλά μέρη, καθώς και εις το κάστρο, να ἐλπίζῃ ἡ ἐξουσία ὅτ' εἶναι μεγάλες δύνάμεις.

Έγιναν όλα αυτά τα 'βαλα σε τάξη. Γιόμωσα το περιβόλι μου ανθρώπους. Μετανογάει ο Καλλέργης κι' όλο το ταχτικό, οι αξιωματικοί, και δεν βαρύνε. Τότε προδοθήκαμεν, αλλά δεν ήξεραν ακόμα τι τρέχει η εξουσία. Τότε οι συντρόφοι μου όλοι αυτείνοι και οι πολιτικοί άλλος ή θα κρυφτή εις πρεσβεία κι' άλλος θα φύγη με καΐκι να γλυτώση κι' ο Μακρυγιάννης κι' όλη του η οικογένεια ήταν εις τον χαμόν. Διάλυσσα τους ανθρώπους, τους περικάλεσα να μη με προδώσουν.

Την αυγή με πλάκωσε ο Τζήνος με πολλούς χωροφύλακες κι' άλλους από τα τάματα των Σπαρτιάτων μο' 'ζωσαν το σπίτι μου... Είχα ορκισμένον τον αρχηγόν των Σπαρτιάτων τον Πιερράκο, κι' αυτός την αρετή την είχε εις τα παπούτζα του - τύχη θέλουν αυτείνοι κι' όχι πατρίδα!

Το πρωϊ έρχεται ο Ζυγομαλάς εις το σπίτι μου, εις τις δύο του μηνός, κι' ο Αλέξαντρος Μετζέλος ως γιατροί, ότι έκαμα τον άρρωστον- ο Μιχαήλ Τζήνος κ' οι άλλοι μου κρατούσαν τον μπλόκο -και μ' αυτούς παράγγειλα του Μεταξά και Καλλέργη κι' αλλουνών και τους έλεγα την απιστιά οπού μο' 'καμαν και χάνομαι μ' όλο μου το σπίτι.

Αφού πήγαν τόσοι άνθρωποι, αποφάσισαν να βαρέσουμε το βράδυ ξημερώνοντας τρεις του μηνός. Αυτό το κίνημα το ήξεραν και οι πρέσβες της Αγγλίας και Γαλλίας και Ρουσίας όμως τους έλεγα αυτεινών και τις μερίδες των δικών μας οπού ήταν μ' αυτούς, ότι δι' αυτούς δουλεύομεν. Ο Μεταξάς έδειξε χαρακτήρα, ήταν ξεμακρυσμένος από τους ξένους στάθη καθώς μιλήσαμεν, κατά τον όρκον μας. Το βράδυ πάλε συνάζω ανθρώπους και βάνω το σκέδιον εις την ενέργειαν. Ο Θεός στράβωσε την εξουσίαν και την ενέκρωσε, από την δικαιοσύνη οπού είχε κι' ο Βασιλέας κι' όλοι αυτείνοι κοιμάτον.

Συνάζονταν άνθρωποι με τ' άρματά τους κι' έρχονταν εις το περιβόλι μου και εις το σπίτι μου και οι δραγάτες. Τότε πλάκωσε ο Τζήνος με πλήθος χωροφύλακες πεζούς και καβαλλαραίους κι' άλλοι πολλοί, ο Σταύρο Γρίβας και δυο τάματα της Σπάρτης, και πιάνουν το νοσοκομείον και με κλείνουν εμένα μέσα και πιάνουν γύρα το σπίτι μου και περιβόλι μου και μπήκαν μέσα-εις το περιβόλι πεζούρα και καβαλλαρία. Από τους δικούς-μου άλλοι έφυγαν, ότ' ήταν ολίγοι, κι' άλλους τους έπιασαν.

Και μένω μ' εφτά ανθρώπους και τέσσερα παιδιά -όλοι αυτείνοι ήμαστε. Και κυρίεψαν οι αναντίοι παντού κι' άνοιξαν και μασγάλια εις τον τοίχο του περιβολιού ως την πόρτα του σπιτιού μου.

[ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΔΩ](#)